

– Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2011_17/Kocuba.pdf.

4. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади / Ю. П. Битяк. – Х. : Право, 2005. – 304 с.

5. Поважний О.С. Професійний розвиток державних службовців – основа реформування державної служби / О. С. Поважний // Вісник державної служби України. – 2012. – №1. – С.4–5.

6. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: указ Президента України від 9.12.2010 р. №1085 // Офіційний вісник Президента України – № 32 (156).

7. Толкованов В.В. Розвиток лідерства на державній службі та службі в органах місцевого самоврядуванні як один з пріоритетних напрямів реалізації адміністративної реформи в Україні / В. В. Толкованов / Вісник державної служби України. – 2012. – № 1. – С.6-9.

8. Створення цілісної системи роботи з кадрами // Інформаційний бюлетень // Бюрократ. – 2012. – №1-3 (146-148). – С.4.

9. Пахомова Т.І. Модернізація системи державної служби: сучасний вимір / Т. І. Пахомова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Arpdu/2011_1/1-4-3.pdf.

10. Стецюк Н. Модернізація державної служби: організаційний аспект управління персоналом / Наталія Стецюк // Вісник НАДУ. – 2011. – №4. – С.65-70.

11. Про стратегію реформування системи державної служби в Україні: указ Президента України від 14.04.2008 р. №599/2000. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://uazakon.com/document/spart45/inx45172.htm>

УДК 352.576

Рамазанова У. В., здобувач кафедри адміністративного права і процесу НАВС

Сутність детермінанти «громадська організація»

У статті охарактеризовано детермінанти «громадський», «організація», «об'єднання», «громадська організація» та визначено місце даних термінів у понятійному апараті. Автором охарактеризовано природу даних понять від вітчизняних часів по сьогоднішній день.

Ключові слова: громадський, об'єднання, громадське об'єднання, громадська організація, статус, адміністративно-правовий статус та адміністративно-правовий статус громадських об'єднань.

В статті охарактеризовані детермінанти «общественный», «организация», «объединение», «общественная организация» и определено место данных терминов в понятийном аппарате. Автором охарактеризованы природу данных понятий от отечественных времен по настоящее время.

Ключевые слова: общественное объединение, общественное объединение, общественная организации, статус, административно-правовой статус и административно-правовой статус общественных объединений.

The article outlines the determinants «public», «organization», «Association», «social organization,» and the place of these terms in the conceptual framework. The author described the nature of these concepts from domestic times to the present.

Keywords: public Association, public Association, public organization, status, administrative and legal status and administrative and legal status of public associations.

Постановка проблеми. Одним із важливіших конституційних прав громадян в демократичній державі є право на об'єднання (свобода спілок та асоціацій) тобто право вільно створювати різного роду об'єднання, приєднатись до них і виходити з них. Майже у всіх країнах (включаючи країни тоталітарного соціалізму) говориться

про волю об'єднання в політичні партії, культурні, спортивні та інші громадські організації.

Стан дослідження. Проблему природи адміністративно-правового статусу громадських об'єднань в Україні досліджували Ю. П. Битяк [1]; Г. Г. Забарний, Р. А. Калюжний, В. К. Шкарупа [2]; С. О. Мосьондз [3]; Ю. А. Ведерніков, В. К. Шкарупа [4]; В. К. Колпаков [5], О.В. Кузьменко [6], С. Г. Стеценко [7], Т. О. Коломоєць, Н. В. Ганжа [8] тощо.

Виклад основних положень. Конституція України гарантує (ст. 36) громадянам нашої держави право на свободу об'єднання у політичні партії, громадські організації для здійснення і захисту своїх прав та свобод і задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів. Права людини - це не дарунок держави, уряду, політичної партії чи її лідера, а суверенний, не відчужуваний атрибут кожної людини, кожної особистості, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, віросповідання, політичних поглядів і переконань, соціального чи походження майнового положення; не народ існує для держави чи уряду, а держава й уряд - для народу, не народ для Конституції, - а Конституція для народу.

На сьогоднішній день у сучасній юридичній науці та науці адміністративного права відсутнє відповідне науково-теоретичне підґрунтя забезпечення ефективного захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави тощо. З метою посилення загальноцивілізаційних процесів, до яких залучається українське суспільство і які потребують впровадження демократичних принципів організації публічної влади у спосіб розширення можливостей громадської участі в публічному адмініструванні, посилення впливу інституцій громадянського суспільства на формування та функціонування публічної адміністрації, вироблення та ухвалення за безпосередньої участі громадськості управлінських рішень необхідно надати наукове визначення терміну «громадське об'єднання». Для досягнення цієї мети необхідно побудувати термінологічний ряд та дослідити визначення детермінантів: «громадський», «організація», «об'єднання», «громадська організація», «громадське об'єднання».

Так, Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає поняття «громадський» наступним чином: який виникає, відбувається у суспільстві або стосується суспільства, зв'язаний з ним, суспільний; належний усій громаді, усьому суспільству, колективний, в якому бере участь увесь колектив [9, с. 199].

С. І. Ожегов та Н. Ю. Шведова визначають поняття «громадський» як той, який має відношення до роботи, діяльності по добровільному обслуговуванню політичних, культурних, професійних потреб колективу» [10, с. 440].

Так, на наш погляд, громадський — це той, який виникає, відбувається у суспільстві або стосується суспільства та належить усій громаді стосовно діяльності по добровільному обслуговуванню політичних, культурних, професійних потреб громадськості.

Наступним термінологічним рівнем є з'ясування поняття «організація».

Новітній словник іноземних слів та висловів наводить більш повне визначення поняття «*організації*» як об'єднання людей, які згруповані загальною програмою, метою і завданням; громадське об'єднання, державна або інша установа, зазначаючи, що зазначене слово походить від французького слова «*organization*», яке у свою чергу виникло від латинського — «*organize*» (повідомляю стрункий вигляд, влаштовую).

У міжнародному праві під терміном «організація» розуміється будь-яка спілка працівників або підприємців, що має на меті забезпечення та захист інтересів працівників та підприємців.

Новий юридичний словник організацію визначає як заснування, затвердження будь-чого; об'єднання, в тому числі суспільне.

Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає організацію як об'єднання людей, суспільних груп, держав на базі спільності інтересів, мети, програми дій.

С. І. Ожегов та Н. Ю. Шведова прирівнюють організацію до державної установи або громадської організації, наводячи наступні приклади: всесвітня торгова організація, профспілкова організація, будівельна організація, молодіжна організація, організація ветеранів праці тощо.

В той же час, вільна енциклопедія Вікіпедія визначає поняття «об'єднання» як сполучення чогось (речовин, груп людей), праця чи дії яких налаштовані на спільну мету [11].

Великий тлумачний словник сучасної української мови поняття «об'єднання» визначає як ціле, що склалося на основі з'єднання, поєднання чого-небудь; організація людей на основі спільності мети, завдань; спілка.

Охарактеризувавши вищезазначені дефініції, на наш погляд, слід сформулювати поняття «об'єднання» як формування людей, що згрупувалися на базі спільності інтересів, мети, програми дій з ціллю забезпечення та захисту власних прав та інтересів тощо.

Вслід за вищевизначеними дефініціями, слід розглянути поняття «громадської організації» та «громадського об'єднання».

Є. А. Біленький, М. А. Козловець у соціологічному словнику термінів і понять визначають громадської організації як добровільне, засноване на самоврядуванні об'єднання індивідів, яке представляє інтереси групи населення.

Ф. М. Кирилюк визначає громадські організації як масові об'єднання громадян, створені на основі самоуправління та самодіяльності з метою захисту інтересів певних груп населення (соціальних, професійних, молодіжних, культурно-освітніх та ін.).

В. М. Піча, Н. М. Хома визначає громадські організації як об'єднання громадян, котрі виникають за їхньою ініціативою для реалізації довгострокових цілей, які мають свій статут і характеризуються чіткою структурою.

В. І. Надрага розглядає громадські організації як об'єкт державно-управлінського впливу, акцентуючи значну увагу на важливості побудови на всіх рівнях державного управління ефективних механізмів взаємодії органів виконавчої влади та громадських організацій, які безпосередньо мають сприяти розв'язанню державно-управлінських проблем. Ефективна організація конструктивної взаємодії владних структур та громадських організацій з боку держави може стати одним з найважливіших засобів підвищення рівня загальної керованості системи в цілому.

Окрім галузевих юридичних наук, загальні положення про громадські організації містяться у фундаментальній юридичній науці – в теорії держави та права.

О. Ф. Скаун під громадськими організаціями розуміє добровільне об'єднання людей, створене ними для досягнення особистих і громадянських цілей, що діє на засадах самоорганізації, самоврядування, самооплати (спілки, товариства, групи, об'єднання, незасновані урядом або міждержавною угодою) [12, с. 256].

Однак, слід зазначити, що, безперечно, найчастіше громадські організації є предметом дослідження вчених-конституціоналістів та вчених-адміністративістів, підходою до розуміння терміну «громадська організація» яких варто розглянути.

О. М. Вашук надає наступне визначення громадській організації як недержавне, некомерційне, добровільне об'єднання громадян, що створюється ними з метою здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення соціальних, культурних та інших інтересів в порядку, передбаченому Конституцією, законами та нормами цих об'єднань [13, с. 7].

Слід акцентувати увагу, що вказане визначення передбачає такі найсуттєвіші ознаки громадських організацій як легальність, добровільність, неприбутковість.

Енциклопедичний словник з конституційного права за редакцією С. А. Авак'яна передбачає безпосередньо у визначенні можливість задоволення інтересів членів громадської організації як у середині організації, так і під час її взаємодії з іншими суб'єктами правовідносин, визначаючи громадські організації «як існуючі окремо від держави самодіяльні та самоврядні об'єднання громадян для задоволення їхніх загальних інтересів у середині об'єднання та для досягнення цілей у зовнішньому середовищі методами та засобами, які відповідають природі об'єднання та не суперечать закону».

У навчальній літературі з адміністративного права, зокрема у підручниках вітчизняних вчених: Ю. П. Битяка; Г. Г. Забарного, Р. А. Калужного, В. К. Шкарупи; С. О. Мосьондза; Ю. А. Ведернікова, В. К. Шкарупи; В. К. Колпакова, С. Г. Стеценка, Т. О. Коломоєць, Н. В. Ганжи наводиться визначення громадської організації, яке збігається із легальним визначенням, або є досить близьким до нього, а саме наступне визначення: «об'єднання громадян для задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів».

Б. В. Россинський наводить більш широке визначення громадської організації як засноване на членстві громадське об'єднання, створене на основі сумісної діяльності громадян, які об'єдналися для захисту їхніх спільних інтересів та досягнення цілей, які стоять перед організацією. Слід акцентувати увагу на тому, що російський вчений-адміністративіст безпосередньо у своєму визначенні передбачає суттєві ознаки громадської організації: засноване на членстві та створене на основі сумісної діяльності.

У науці адміністративного права громадські організації розглядаються як колективні суб'єкти адміністративного права, які мають власні права та обов'язки у сфері публічного адміністрування.

Так, С. Є. Додіна зазначає, що в узгодженості із діючим законодавством України громадські організації стали невід'ємною частиною суб'єктів адміністративного права, що вони є не тільки підконтрольними та піднаглядними суб'єктами управління, але й самі представляють та захищають свої законні інтереси та інтереси своїх членів (учасників) у державних та громадських органах, беруть участь у політичній діяльності, проводять масові заходи (збори, мітинги, демонстрації тощо). У зв'язку з цим, на її думку, громадські організації повинні розглядатись як особливі суб'єкти управлінських відносин, функціонуючі у рамках системи адміністративно-правових норм.

Законодавець у ст. 1 Закону України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 року [14] визначає поняття «громадська організація» як громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи.

З цього приводу необхідно відмітити, що в юридичній літературі існують різні визначення понять терміну «громадська організація» та «громадські об'єднання».

Так, у сучасній юридичній літературі використовуються терміни «об'єднання громадян», «громадські об'єднання» і «громадські організації» як тотожні, і не проводять відмінностей між ними, що веде до змішування різних категорій об'єднань громадян і, як наслідок, до правової плутанини. І тому слід розмежувати дані поняття.

Таким чином, слід відзначити, що у юридичній літературі як радянського, так і пострадянського періодів немає єдності думок і щодо поняття «громадська організація».

Ц. А. Ямпольська визначила громадську організацію як добровільне, але закріплене формальним членством об'єднання громадян, що працює для досягнення статутних цілей на підставі демократичного централізму, самоврядування та самодіяльності.

А. І. Щиглик зазначає, що поняття «громадська організація» необхідно вживати як в широкому, так і вузькому розумінні. В широкому розумінні цей термін вживався при характеристиці майже усіх форм громадської активності того часу: компартії, профспілок, комсомолу, добровільних народних дружин, товариських судів тощо, а у вузькому — для позначення лише тих організацій, які були засновані на добровільному членстві, самоврядуванні, мали власну матеріальну базу та діяли на підставі статутів. Цей науковець назвав громадські організації масовими і розглянув їх як своєрідну систему (підсистему), єдиний блок політичної системи радянського суспільства.

І. М. Рожко вважає громадські організації недержавними об'єднаннями громадян, які володіють такими специфічними ознаками, як добровільне членство, участь членів у створенні матеріальної основи (бази) організації, участь членів в управлінні справами своєї організації.

О. В. Зайцева підходить до даних термінів як до синонімів і визначає громадську організацію як добровільне формування, що виникло внаслідок вільного волевиявлення громадян, які об'єдналися на основі спільності інтересів.

А. П. Боровіков зазначає, що громадські організації називаються «громадськими» тому, що вони є недержавними, тобто не є державними установами, і виникають внаслідок волевиявлення членів суспільства для задоволення їх потреб і реалізації інтересів.

За юридичною енциклопедією громадська організація — це об'єднання громадян для задоволення та захисту своїх законних прав і свобод, економічних, соціальних, культурних та ін. інтересів. Громадські організації мають право брати участь у політичній діяльності, проводити збори, мітинги, демонстрації тощо [15, с. 60]. Підґрунтям такого підходу є прийняття цілого ряду законів, що регулюють порядок створення та діяльність окремих видів громадських організацій — профспілок, молодіжних та дитячих, творчих спілок та ін.

В. М. Кравчук під громадськими організаціями розуміє сукупність об'єктивних, добровільних, суспільно корисних, постійно повторюваних, сталих і свідомо скоординованих для досягнення загальної мети соціальних зв'язків та відносин між індивідами, які добровільно об'єднуються для спільного задоволення власних специфічних потреб та інтересів, виступають у межах єдиного правового поля головною сполучною ланкою між державою та суспільством.

Висновок. Проаналізувавши вищезазначені визначення треба відзначити, що деякі вчені встановлюють синонімічний зв'язок між даними поняттями, інші вважають, що вони співвідносяться як родо-видові категорії. На нашу думку, громадська організація це недержавне утворення, що засноване на добровільному членстві, самоврядуванні, із власною матеріальною базою, яке має суворо упорядковану структуру та мету діяльності, направлену на задоволення особистих потреб та інтересів і діє на підставі статуту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Адміністративне право України : підруч. / [Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Дьяченко О. В. та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2006. — 544 с.
2. Забарний Г. Г. Адміністративне право України : навч. посіб. / Забарний Г. Г., Калюжний Р. А., Шкарупа В. К. — К. : Вид. ПАЛІВОДА А. В., 2005. — 368 с.
3. Мосьондз С. О. Адміністративне право України у визначеннях та схемах : навч. посіб. / С. О. Масьондз. — К. : Прецедент, 2006. — 176 с.
4. Ведерніков Ю. А. Адміністративне право України : навч. посіб. / Ю. А. Ведерніков, В. К. Шкарупа. — К. : Центр навчальної літератури, 2005. — 336 с.
5. Колпаков В. К. Адміністративне право України : підруч. / В. К. Колпаков. — 2-ге вид., допов. —

К. : Юрінком Інтер, 2000. — 752 с.

6. Курс адміністративного права України : підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко [та ін.]. — К. : Юрінком Інтер, 2013. — 869 с.

7. Стеценко С. Г. Адміністративне право України : навч. посіб. / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2007. — 624 с.

8. Словник базової термінології з курсу «Адміністративне право» для студентів юридичного факультету / [укладачі : Т. О. Коломоєць, Н. В. Ганжа]. — Запоріжжя : ЗДУ, 2000. — 33 с.

9. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голова ред. В. Т. Бусел]. — К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. — 1440 с.

10. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка : [80 000 слов и фразеологических выражений] / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. — М. : Азбуковник, 1999. — 944 с.

11. Об'єднання : Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Об'єднання>

12. Скакун О. Ф. Теорія держави і права / О. Ф. Скакун. — Х. : Консул, 2001. — 655 с.

13. Ващук О. М. Конституційно-правовий статус громадських організацій України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право» / О. М. Ващук ; НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2004. — 17 с.

14. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 бер. 2012 року № 4572-VI // Офіційний вісник України. — 2012 р. — № 30. — Ст. 26.

15. Стрельченко О.Г., Іванова О.О. Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права / О.Г. Стрельченко, О.О. Іванова // Науковий вісник Херсонського національного університету. Серія «Право». — Вип. 6. — Т. 2. — 2013. — с. 59-62.

УДК 342.9: 351(477)

Галай В. О., к.ю.н., доцент кафедри загальноправових дисциплін ННІ права та психології НАВС;
Чамара І. О., студент ННІ права та психології НАВС

Реалізація державної політики у сфері надання адміністративних послуг в Україні

Стаття присвячена дослідженню ролі та шляхів реалізації державної політики у сфері надання адміністративних послуг в Україні в контексті застосування положень адміністративної реформи.

Ключові слова: державна політика, реалізація, адміністративні послуги, адміністративна реформа.

Статья посвящена исследованию роли и путей реализации государственной политики в сфере предоставления административных услуг в Украине в контексте применения положений административной реформы.

Ключевые слова: государственная политика, реализация, административные услуги, административная реформа.

This article to research the role and ways of realization of state policy in the area of administrative services in Ukraine in the context of applying the provisions of administrative reform.

Keywords: public policy, implementation, administrative services, administrative reform.

Актуальність. Сьогодні забезпечення прав та свобод людини є найактуальнішим питанням, яке постає під час вирішення будь-яких правових завдань у рамках різних галузей права, в тому числі і в сфері надання адміністративних послуг органами